

BETÆNKNING

Afgivet af Familie- og Sundhedsudvalget

vedrørende

Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2017 om støtte til børn.

(Medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen)

Afgivet til forslagets 2. behandling

Udvalget har under behandlingen senest bestået af:

Medlem af Inatsisartut Martha Lund Olsen, Siumut, formand

Medlem af Inatsisartut Mala Høy Kuko, Atassut, næstformand

Medlem af Inatsisartut Jess Svane, Siumut

Medlem af Inatsisartut Laura Tàunâjik, Siumut

Medlem af Inatsisartut Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Kelly Berthelsen, Inuit Ataqatigiit

Udvalget har efter 1. behandlingen den 20. april 2017 under FM2017 nærmere gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Lovforslaget indeholder 18 kapitler og 60 paragraffer.

Forslaget har til formål samlet at erstatte gældende regler i Landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge.

Forslaget sigter mod at beskytte og yde støtte til børn, herunder unge i efterværn. Forslaget retter sig særligt mod socialt udsatte børn samt mod børn med særlige behov for støtte og beskyttelse.

Forslaget søger at fastlægge en klar ansvarsplacering hos de grønlandske kommuner for at sikre, at børn og unges rettigheder efterleves, og at de gives støtte og beskyttelse. For at kunne efterleve dette, gives kommunerne en række redskaber, der med udgangspunkt i de

kommunale forpligtigelser for børn og unge, også giver lokale frihedsgrader for at tilbyde den bedste lokale støtte. Den kommunale beskyttelsesforpligtigelse fraviges dog ikke.

Forslaget har til formål, at understøtte den fælles politiske målsætning om, at børn og unge, der vokser op i Grønland, gives rammerne for en god og tryk opvækst, som fundament for, at kunne udvikle egne ressourcer og potentialer bedst mulig.

Forslaget har videre til formål, at sikre en styrkelse af børns rettigheder på et niveau, der imødeser forpligtigelserne i FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder (Børnekonventionen) og Haagerkonventionen af 19. oktober 1996, hvis formål det er, at beskytte barnet.

I de seneste valgperioder har særligt en styrkelse af forholdene for børn og unge været omdrejningspunkt for flere debatter i Inatsisartut, ligesom Inatsisartut har behandlet og vedtaget flere beslutningsforslag om disse emner. Dette forslag ses at have til formål at implementere disse drøftelser og forslag.

2. Forslagets 1. behandling i Inatsisartut

Lovforslaget blev 1. behandlet den 20. april 2017, og der var sammenfattende en bred politisk tilslutning til de overordnede hensigter og formål med forslaget.

Ordførere og medlemmer af Siumut, Atassut, Inuit Ataqatigiit, Demokraterne og Partii Nalaraq deltog i 1. behandlingen, foruden Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen, der på vegne af Naalakkersuisut fremlagde lovforslaget.

Særligt de økonomiske og ressourcemæssige konsekvenser omkring forslaget, og den kommune administration, og ansvarshåndtering af de mange bestemmelser i forslaget var i fokus under 1. behandlingen.

Det blev af flere medlemmer og partier i Inatsisartut fremhævet, at kommunerne allerede i forhold til de gældende regler om hjælp til børn og unge har betydelige problemer med at løfte ansvaret og forpligtigelserne.

Kommunerne har betydelige problemer med at sikre personale på et niveau, der matcher de faktiske sociale sagsmængder, og som flugter med de påkrævede personalekompetencer og personalenormeringer.

Redegørelsen fra januar 2017 om sagstal på børne- og ungeområdet blev på flere niveauer inddraget under 1. behandlingen. Om end kommunerne ikke helt ensartet opgør sagsmængderne og sagstyperne, så tegner redegørelsen et ganske entydigt billede af, hvilke enorme, og alt for store sagsmængder, de kommunale sagsbehandlere dagligt sidder med. Der

blev politisk fremført underen over, at når der nu er redegjort for problemernes omfang med sagsmængder, hvorfor følger Naalakkersuisut da meget nølende og forsigtigt op ved blandt andet at ville opstarte et pilotprojekt, hvor vejledende sagstal indføres i en eller flere forsøgsbyer i en forsøgsperiode?

Da kommunerne, som påvist ved flere tilsyn og besøg, ikke til fulde kan opfylde og efterleve gældende regler, var der bekymring for, hvorledes kommunerne økonomisk og personalemæssigt skal kunne efterleve og håndtere reglerne i dette nye forslag, som samlet ses, at ville styrke forholdene for børn og unge, men som også i flere henseender har et yderligere administrativt lag og administrative forpligtigelser, som skal håndteres af kommunerne.

Under 1. behandlingen blev der videre drøftet forhold om tavshedspligt contra oplysnings- og underretningspligt, og at det i det hele taget skal sikres, at det ene regelsæt ikke spænder ben og giver utilsigtede problemer i forhold til andre regelsæt.

Under 1. behandlingen rettede debatten sig også mod de mange anbringelser udenfor hjemmet, og at man på alle niveauer skal arbejde for, at fastholde og styrke forældrekompetencerne og familiernes trivsel, således at dette i sig selv vil være medvirkende til at forebygge og mindske antallet af børn og unge, som anbringes udenfor hjemmet. Det er vigtigt, at fastholde forældrene, som de primært ansvarlige for deres børn.

Under 1. behandlingen blev det endvidere påpeget, at mange sociale problemer kan tilskrives den meget lille og sårbare økonomi hos store dele af befolkningen, idet der i flere byer og bygder ikke findes en fornøden erhvervsudvikling.

Med afsæt i den gennemførte 1. behandling af forslaget blev det henvist til nærmere og mere detaljeret behandling i Familie- og Sundhedsudvalget.

3. Høringer og høringssvar

Det fremgår af det anmeldte materiale til FM 2017 om lovforslaget (FM 2017/131), at forslaget har været sendt i høring 3 gange forud for fremsættelsen.

► Den første ordinære høring fandt sted i perioden 27. maj 2016 til 1. juli 2016, hvor lovforslaget tillige blev offentliggjort på høringsportalen. Høringssvarene er behandlet og gengivet i deres helhed i forslagets Bilag 1.

Forslaget blev sendt i høring i periode 27. maj-1. juli 2016 hos følgende parter:

Formandens Departement, Finansdepartementet, Råstofdepartementet, Departementet for Bolig, Byggeri og Infrastruktur, Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug,

Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel, Departementet for Sundhed, Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke, Departementet for Natur, Miljø og Energi, KANUKOKA, Qaasuitsup Kommunia, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Det Sociale Ankenævn, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Dansk Institut for Menneskerettigheder, MIO, IMAK, Kattuffik Utoqqaat Nipaat, Inooqat, ISI, Neriuffiit Kattufiat, KNIPK, Sugisaq, KTK, Bispekontoret, Sorlak, Foreningen Grønlandske Børn, MIBB, Red Barnet, Kalaallit Røde Korsiat, Blå Kors Grønland, Sukorseq, Grønlands Idrætsforbund, Grønlands Spejderkorps Nuuk, Plejefamiliernes Lokalforening Nuuk, Kriminalforsorgen og Grønlands Politi.

Følgende indsendte høringsvar:

Finansdepartementet, Grønlands Politi, Børnetalsmanden og MIO, IMAK, Foreningen Grønlandske Børn, NIISIP, Kommune Kujalleq, Dansk Psykologforening, Det Sociale Ankenævn, Institut for menneskerettigheder, KNIPK, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Qaasuitsup Kommunia, Ilaqutariit illuat – Familiecenter og Allorfik – Tidlig Indsats.

► Dernæst fandt der en første supplerende høring sted i perioden 19. august til den 9. september 2016. Høringsvarene er behandlet, og gengivet i deres helhed i forslagets Bilag 2.

Forslaget har været sendt i supplerende høring til følgende:

Formandens Departement, Finansdepartementet, Råstofdepartementet, Departementet for Bolig, Byggeri og Infrastruktur, Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel, Departementet for Sundhed, Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke, Departementet for Natur, Miljø og Energi, KANUKOKA, Qaasuitsup Kommunia, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Det Sociale Ankenævn, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Dansk Institut for Menneskerettigheder, MIO, IMAK, Kattuffik Utoqqaat Nipaat, Inooqat, ISI, Neriuffiit Kattufiat, KNIPK, Sugisaq, KTK, Bispekontoret, Sorlak, Foreningen Grønlandske Børn, MIBB, Red Barnet, Kalaallit Røde Korsiat, Blå Kors Grønland, Sukorseq, Grønlands Idrætsforbund, Grønlands Spejderkorps Nuuk, Plejefamiliernes Lokalforening Nuuk, Kriminalforsorgen, Grønlands Politi, NISIIP, AK, SIK, PIP og SPS.

Følgende har indsendt supplerende høringsvar:

Departementet for Bolig, Byggeri og Infrastruktur, Råstofdepartementet, Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Institut for Menneskerettigheder, Grønlands Politi, KNIPK, Foreningen Grønlandske Børn, Finansdepartementet, Kommunernes Social- og Familieudvalg i forening, IMAK, Børnetalsmanden og MIO, Kriminalforsorgen og Kommune Kujalleq.

► Slutteligt blev forslaget gjort til genstand for en anden supplerende høring i perioden 9. december 2016 til den 13. januar 2017. Høringssvarene er behandlet og gengivet i deres helhed i forslagets Bilag 3.

3.1. Familie og Sundhedsudvalgets kommentarer til høringsprocessen

Familie- og Sundhedsudvalget må konstatere, at høringsprocessen har været særdeles omfattende.

Familie- og Sundhedsudvalget har som helhed taget høringsprocessen til efterretning, og har samlet noteret sig de afgivne høringssvar. Udvalget skal samlet takke for de engagerede bidrag fra høringsparterne. Høringssvar, der alle har medvirket til at kvalificere lovgivningsprocessen.

4. Spørgsmål

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget været i skriftlig dialog med KANOKOKA, Kommuneqarfik Sermersooq og i særdeleshed Medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen. Udvalget takker for oplysende og berigende besvarelser, hvor tidsfristerne har været meget stramme med henblik på at kunne håndtere lovgivningsprocessen.

Temaerne for den skriftlige korrespondance har været forhold om tavshedspligt og videregivelse af fortrolige oplysninger, sagstal og sagsbehandlere på det sociale område og tilsyn.

Udvalget har valgt at gengive følgende besvarelser fra Medlemmet af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen som bilag til nærværende betænkning:

Bilag A) Besvarelse af 12. maj 2017 om tilsyn.

Bilag B) Notat af 3. maj 2017 om tavshedspligt og videregivelse af fortrolige oplysninger.

Bilag C) Besvarelse af 13. maj 2017 om tavshedspligt og videregivelse.

Bilag D) Besvarelse af 10. maj 2017 vedrørende Redegørelse om sagstal på børne- og ungeområdet.

5. Udvalgets behandling af forslaget

Med afsæt i 1. behandlingen af forslaget har udvalget gennemført en nøjere vurdering af forslagets 18 kapitler og 60 paragraffer, herunder forslagets mindst 26 bemyndigelsesbestemmelser, hvor Naalakkersuisut påtænker, at fastsætte nærmere regler.

5.1. Lovteknisk fremlægges af forslaget fredag den 28. april 2017

Udvalget besluttede, som den første handling i arbejdet med forslaget, at indkalde til et lovteknisk møde, som blev afholdt den 28. april 2017 ved 2 møder.

Udvalget benyttede det lovtekniske møde til at få lovforslaget fremlagt i sin helhed med særligt fokus på systematikken i forslaget, en gennemgang af de mere tekniske sider af forslaget med særlig vægt på underretningspligt contra tavshedspligt samt en særlig fremstilling af de administrative og økonomiske konsekvenser af forslaget. Disse hovedtemaer skulle ses som en umiddelbar opfølgning på 1. behandlingen af forslaget i Inatsisartut.

Fra det lovtekniske møde har udvalget noteret sig, at Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen påtænker at sikre, at der udarbejdes 4 bekendtgørelser til loven.

Udvalget har umiddelbart forstået, at der skal være en bekendtgørelse, som retter sig mod døgninstitutioner for børn og unge, at der skal udarbejdes en bekendtgørelse, som særligt retter sig mod plejeforældre, at der skal udarbejdes en bekendtgørelse rettet mod sagsbehandlerne i kommunerne samt en fjerde bekendtgørelse, som sætter fokus på tilsyn. Dertil kommer en samlet Vejledning til loven.

Udvalget skal henstille til, at de påtænkte bekendtgørelser samt Vejledningen senest er klar ved lovens ikrafttræden.

Til brug for udvalgets videre vurdering af forslaget har Medlemmet af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen eftersendt en nærmere uddybning om tavshedspligt og videregivelse af fortrolige oplysninger. Medlemmet af Naalakkersuisuts besvarelse er vedlagt nærværende betænkning som **Bilag B**.

5.2. Om forslagets indledende bestemmelser

I forhold til forslagets Kapitel 1 og de indledende bestemmelser kan udvalget til fulde tiltræde forslagets hovedsigte mod at beskytte og yde støtte til børn og unge.

Udvalget bemærker, at forslaget særligt sigter mod børn, der er socialt udsatte eller som har særlige behov. Udvalget skal med henvisning til forslagets § 4 fremhæve, at forslaget finder anvendelse for børn under 18 år. Dette også i de tilfælde, hvor barnet er omfattet af anden lovgivning, som eksempelvis støtte til personer med handicap.

Udvalget har videre hæftet sig ved, at forslaget retter sig mod unge i alderen 18 år til og med 23 år under efterværn, og ikke mindst kommende eller vordende forældre, som har særligt

behov for at modtage støtte med henblik på at kunne magte den fremtidige forældrerolle.

Der har tidligere været politiske overvejelser om, og tiltag til, at der direkte i de indledende bestemmelser i reglerne om hjælp eller støtte til børn og unge, skete en henvisning til rettighederne i FN's konvention om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen). Dette kunne være et stærkt signal indadtil og udadtil, men også et direkte og klart forpligtende signal samt en forpligtende realitet, så man politisk får tydeliggjort, at Børnekonventionen er en forpligtigelse.

Udvalget har imidlertid hæftet sig ved, at det i de almindelig bemærkninger til forslaget tydeliggøres, at forslaget skal læses i lyset af Børnekonventionen og Haagerkonventionen, om end dette kunne være stærkere understreget og implementeret i forslaget.

Udvalget hilser med tilfredshed, at afgørelser efter loven skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet. Det er således barnets bedste, der skal være udgangspunkt for de indsatser og tiltag, der igangsættes efter loven. Udvalget må forstå dette på den vis, at ønsker fra pårørende til barnet ikke har forrang for barnets bedste, og at økonomiske hensyn i eksempelvis kommunerne ikke må afsvække de indsatser og tiltag, der er til det bedste for barnet. Det ville ikke være i overensstemmelse med loven, dersom en kommune af økonomiske årsager undlod at gribe ind overfor et barn i mistro, eller at en kommune af økonomiske årsager undlod at tilbyde de påkrævede løsninger eller støtte overfor børn og unge med behov.

Det er samstemmende med de udmeldte politiske visioner og ønsker i udvalget, at loven skal have til formål at sikre, at børn og unge skal vokse op i trygge rammer med gode relationer til voksne og øvrige borgere, og at der skabes et fundament for børn og unge, der sikrer et selvstændigt voksenliv, så de kan bidrage til opbygningen og udviklingen af vores samfund, og at de kan klare sig i en kompleks globaliseret verden.

5.2.1. En tydeliggørelse af det kommunale ansvar omkring børn og unge

Udvalget er meget tilfreds med forslagets § 3, hvor kommunernes forpligtigelser omkring børn og unges opvækst understreges og tydeliggøres.

Kommunalbestyrelserne og kommunerne skal være aktive og opsøgende med henblik på at understøtte, at der for hvert enkelt barn i kommunen sikres en opvækst med et trygt omsorgsmiljø, at der skabes trygge og stabile relationer til voksne og andre medborgere, foruden at der skal sikres solide rammer for læring og personlig udvikling.

5.2.2. Tidlig indsats er påkrævet

Udvalget skal fremhæve og understrege vigtigheden af, at påkrævede indsatser overfor børn og unge samt sårbare familier og øvrige sårbare personer gennemføres tidligst mulig.

Vigtigheden af en tidlig indsats på familieområdet har politisk været fremført og italesat i mange år, og det er bekymrende for udvalget ved en gennemgang af de seneste årsberetninger fra døgninstitutionerne for børn og unge, at kunne konstatere, at de anbragte børn og unge generelt vurderet anses for mere skadede ved anbringelsen end tidligere. Hvordan er dette muligt, når det entydigt og gennem mange år politisk er udmeldt, at der skal tages hånd om problemerne med omsorgssvigt og mistrivsel blandt børn og unge, og dette tidligst muligt?

Udvalget anskuer en udvikling, hvor virkeligheden på områder har fjernet sig mere og mere fra de politiske målsætninger. Denne udvikling er helt uacceptabel, og stik imod de politiske målsætninger og visioner.

Udvalget skal understrege forslaget § 3, stk. 2 andet sætningsled, hvor det tydeliggøres, at støtten til barnet skal ydes, *så tidligt som muligt*.

Baseret på den historiske og faktuelle viden, så må udvalget forsat nære en iboende skepsis omkring, hvorvidt nærværende forslag i sig selv kan sikre, at kommunerne handler *så tidligt som muligt*. Udvalget vælger imidlertid forsat at have stor tiltro til, at kommunerne med udgangspunkt i en velovervejet og sammenhængende politik på børne- og ungeområdet i kombination med det landspolitiske fokus på området samlet vil være mere opsøgende og handlekraftig i den daglige administration af området.

5.3. Krav om at kommunerne skal udforme en sammenhængende børne- og ungdomspolitik m.m.

I forslaget § 3, stk. 3, stilles der krav om, at kommunalbestyrelserne **skal**:

- *Udforme en sammenhængende børne- og ungdomspolitik, og*
- *et beredskab til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager om omsorgssvigt mod børn, og*
- *udarbejde en nødberedskabsplan for socialt fagligt opsyn af børn indtil anbringelse.*

Børne- og ungdomspolitikken og beredskab **skal** offentliggøres på kommunernes hjemmesider, således at de synliggøres.

Der var senest valg til kommunalbestyrelserne den 4. april 2017, og nærværende forslag påses, at træde i kraft den 1. juli 2017, så det må formodes, at disse kommunale forpligtigelser senest er udformet og offentliggjort ved udgangen af 2017. I modsat fald anmodes Naalakkersuisut uden ugrundet ophold, at sikre, at kommunerne løfter denne del af deres ansvar.

Udvalget har en forventning til, at vedtagne og synliggjorte kommunale børne- og

ungdomspolitikker i sig selv vil have en gavnlig effekt i forhold til det kommunale ansvar på området.

5.4. Kommunalbestyrelsernes kompetence

Udvalget finder, at forslaget § 5, som fastsætter, at det er kommunalbestyrelsen, der kan træffe afgørelser om *støtte til børn, efterværn til unge, ophør af støtte til børn, og ophør af efterværn til unge*, fremstår med den fornødne klarhed.

Dette ligeledes forslaget § 6-7 om akutte anbringelser og fuldbyrdelse af kommunalbestyrelsens afgørelser.

5.4.1. Der bør samarbejdes helhedsorienteret

Udvalget finder, at nøgleordet vedrørende de sociale indsatser i kommunerne for børn og unge bør være helhedsorienterede indsatser og samarbejde. Udvalget finder anledning til at fremhæve, at der bør være struktur og sammenhæng i indsatserne, og i den førte politik i både Naalakkersuisut og kommunerne. Kommunerne skal med henvisning til forslaget § 3, stk. 3, udforme en sammenhængende børne- og ungepolitik.

5.5. Tilsyn

Tilsynsområdet, som reguleres i forslaget Kapitel 3, §§ 8-11, er en tydeliggørelse af den kommunale tilsynsforpligtelse og tilsynsforpligtelsen i Naalakkersuisut.

Politisk har en tydeliggørelse af den kommunale tilsynsforpligtelse været efterspurgt meget længe, og det er forsat et politisk ønske, at der skulle ske en styrkelse og en entydig regulering af de kommunale minimumsforpligtelser på området.

Om end, der er støtte at søge i bemærkningerne til forslaget § 8, stk. 1, så kan det fastslås, at formuleringen af forslaget § 8, stk. 1, ikke afviger fra den gældende tilsynsbestemmelse i § 4, stk. 1 i Landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge. Det fastslås som hidtil, at *kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med de forhold, børn lever under, og at tilsynet skal udøves aktivt og opsøgende, således at kommunalbestyrelsen så tidligt som muligt får kendskab til, om et barn i kommunen har behov for støtte.*

Det giver isoleret set anledning til bekymring i udvalget, at forslaget tilsynsbestemmelse i § 8, stk. 1, omkring ordlyden ikke sig selv ikke adskiller sig fra tidligere, hvor kommunerne generelt set ikke fik identificeret børn med behov for støtte, eller også blev der ikke fulgt op på indgåede bekymringsunderretninger. Udvalgets bekymring kommer forhåbentlig til skamme, dersom denne bestemmelse sammenholdes med bestemmelserne om underretningspligt og kommunernes handlepligt.

Udvalget bemærker, at Naalakkersuisut i forslaget § 8, stk. 6 bemyndiges til at fastsætte

nærmere bestemmelser omkring det kommunale tilsyn. Udvalget er noget betænkelig ved, at der ikke nærmere i forslaget reguleres omkring det mere præcise indhold i kommunernes tilsynsforpligtigelse.

Som følge heraf har udvalget anmodet Medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen om at besvare en række spørgsmål om tilsyn. Der henvises til **Bilag A** i nærværende betænkning.

I det fremsendte materiale til udvalget indgik et udkast til bekendtgørelse om tilsyn med plejefamilier og døgninstitutioner. En bekendtgørelse, som den 13. maj 2017 blev sendt i høring.

Udvalget har hæftet sig ved, at det i besvarelsen i Bilag A under spørgsmål 2 anføres, at kommunerne mindst 2 gange årligt skal føre tilsyn med børn og unge anbragt hos plejefamilier og på døgninstitutioner. Dette støtter udvalget.

Udvalget konstaterer, at andre tilsynskonstruktioner teknisk og juridisk kan besluttes, men at dette ville betyde, at der skulle ændres i forslagets Kapitel 3 omkring ansvars- og kompetencefordelingen Selvstyret og kommunerne imellem. Udvalget vil for nærværende tilslutte sig den foreslåede konstruktion i forslaget.

Udvalget finder samlet, at det anførte i besvarelsen i Bilag A imødekommer de politiske ønsker om mertilsyn. Dette både kvantitativt og kvalitativt. Udvalget bemærker, at der i bekendtgørelsesform arbejdes for, at få standardiseret tilsyn efter en gængs skabelon eller formular. Udvalget finder dette spændende, og ser frem til at kommunerne får nogle ensartede elektroniske hjælpemidler angående gennemførelse af tilsyn og afrapporteringer fra tilsyn. Tilsyn skal gennemføres uanset, hvor barnet eller den unge er anbragt.

Den 1. januar 2016 blev der etableret en særlig Tilsynsenhed under Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen, hvilket må anses som resultatet af politisk ønsker om mertilsyn med forholdene i kommunerne.

Udvalget skal fremhæve den store nytteværdi de seneste års tilsyn fra Naalakkersuisut har haft for at sætte og fastholde fokus på de betydelige kommunale problemer på børn- og ungeområdet. Tilsyn skal i sidste ende munde ud i, at alle parter lærer og forbedrer sig som følge af konstaterede problemstillinger ved tilsyn. Tilsyn betyder en gensidig vidensopbygning og erfaringsudveksling til gavn for alle parter.

I relation til tilsyn skal udvalget afslutningsvist henstille til, at Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 6 af 16. februar 2006 om tilsyn med det sociale område ophæves eller snarest moderniseres, idet tilsynsbestemmelserne ikke harmonerer med virkelighedens politiske ambitioner og målsætninger. Den nævnte bekendtgørelse er utidssvarende og i bedste fald

misvisende.

5.6. Der skal oprettes en Socialstyrelse

Det følger af forslaget kapitel 4, §§ 12-14, at der skal etableres en Socialstyrelse under Naalakkersuisut. Denne skal rådgive, vejlede og supervisere de kommunale forvaltninger i sagsbehandlingen af børnesager.

Udvalget billiger en Socialstyrelse, der skal befæste samarbejdet mellem Selvstyret og kommunerne omkring børnesager. Oprettelse af en Socialstyrelse under Departementet er en opfølgning på rapport udarbejdet af revisionsfirmaet Deloitte, som blev offentliggjort den 3. november 2016, om analyse af organiseringen af familie- og socialområdet og understøttelse af kommunal sagsbehandling på familieområdet.

Det er oplagt, at kommunerne også benytter muligheden for at intensivere samarbejdet kommunerne imellem omkring tilsynet med anbragte børn og unge.

5.7. Underretningspligt – Almindelig og skærpet

Forslagets kapitel 5 med bestemmelserne §§ 15-19 har udvalget nærmere vurderet.

Pligten til at underrette de stedlige offentlige myndigheder om omsorgssvigt af børn og unge kræver aktiv handling fra alle borgere.

Udvalget skal i relation til underretningspligten særligt fremhæve forslaget § 21, hvorefter der ved enhver underretning senest inden 5 arbejdsdage skal aktiveres en vurderingspligt, der skal munde ud i en beslutning om, hvorvidt der skal iværksættes en socialfaglig undersøgelse efter forslaget § 45.

Underretninger med mistanke om overgreb i form af *vanrøgt, vold eller seksuelle overgreb mod et barn* kræver i sagens natur en helt særlig og handlekraftig opfølgning til streng iagttagelse i kommunerne.

Udvalget finder forslaget § 18 interessant, således at der kommer et samlet overblik over underretninger. Udvalget formoder, at det landsdækkende indberetningssystem, såfremt det lykkes at få alle underretninger behørig registreret, vil bidrage til en værdifuld kortlægning af underretningerne. Kortlægningen kunne relatere sig til kommune, lokalitet, foruden at der efter behov kunne kategoriseres i baggrunde, bevæggrunde, køn, alder og meget andet, idet omfang der er muligt og lovligt.

Hverken bestemmelsen i forslaget § 18 eller bemærkningerne dertil løfter nærmere sløret for, hvorledes det landsdækkende indberetningssystem vil komme til at virke i praksis, herunder hvorledes kommunerne skal kunne indberette og hvornår.

Udvalget ønsker snarest mulig en nærmere beskrivelse af det landsdækkende indberetningssystem, dets facetter og hvorledes det fungerer i praksis.

Udvalget har forhåbning om, at kvitteringspligten efter forslaget § 16, stk. 3, kan være med til at genoprette tiltroen til de kommunale myndigheder.

Det må ikke glemmes, at særligt underretningspligten er helt vital i den tidlige og opsporende indsats i forhold til mistrivsel blandt børn og unge. Jo tidligere borgere og offentlige myndigheder får grebet ind mod mistrivsel, jo mindre skade lider barnet, og det unge menneske.

I relation til underretninger skal udvalget ikke undlade at henvise til beslutningsforslaget FM 2016/49 og det anførte i udvalgets betænkning til forslaget, der omhandlede en fælleskommunal hotline til underretninger af omsorgssvigt, men som i sidste ende blev vedtaget med følgende ændringsforslag:

Naalakkersuisut pålægges at indlede dialog med kommunerne med henblik på at undersøge mulighederne for at sikre forbedret adgang til at underrette den enkelte kommunalbestyrelse såvel telefonisk som skriftligt, når et barns udvikling eller sundhed er i fare.

I betænkningen til forslaget anbefalede udvalget, at der gennemføres borgerinformation om underretningspligten og hvad der ligger i denne forpligtigelse. Denne anbefaling skal udvalget fastholde, da det er helt afgørende for trivsel for vores børn og unge, at de værnes mod overgreb og anden omsorgssvigt. Vi er som ansvarlige medborgere alle nødt til støtte hinanden, og ikke mindst passe på børnene, der udgør landets fremtid.

Bliver Naalakkersuisut eller Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen opmærksom på, at kommunerne forsømmer deres forpligtelser i henhold til nærværende lovgivning skal dette uden ugrundet ophold påtales overfor kommunerne.

Udvalget har forventninger til forslaget § 17, hvor kommunerne indbyrdes skal underrette hinanden, når familier med børn under 18 år har behov for særlig støtte, og hvor der flyttes fra den ene til den anden kommune. Dette skal endvidere ske ved flytninger mellem Grønland og Danmark, og til andre steder udenfor Grønland.

Udvalget er bekendt med, at der også internt i kommunerne sker mange flytninger, og hvor modtagerstedet (tilflytningsbyen eller tilflytningsbygden) i langt de fleste tilfælde ikke modtager information om særlige behov for de tilflyttende familier, og ikke mindst deres medbragte børn.

I første omgang skal udvalget rette en opfordring til kommunerne om, at der også ved interne flytninger i kommunerne tilsvarende sker underretning fra fraflytningsstedet til tilflytningsstedet om særlige forhold og behov for børnene. Klassiske eksempler er børn fra kommunen, der internt i kommunen flytter skole eller dagsinstitution, og hvor modtageinstitutionen intet kender til barnet udover stort set navnet, men efter nogen tid må konstatere, at barnet udviklingsmæssigt eller fagligt ikke er alderssvarende. Der kunne undgås en masse spildtid, hvis blot den interne kommunikation i kommunerne om væsentlige forhold omkring barnet blev forbedret. At et barn ikke er aldersmæssigt eller fagligt på niveau kan have enkle forklaringer, så som manglende faglige tilbud fra fraflytningsstedet, men det kan også dække over sociale problemer og omsorgssvigt, som modtageinstitutionen er nødt til at have besked om, så der hurtigst mulig kan tilgå barnet den bedst mulige støtte.

Er kommunerne ikke opmærksomme på behovet for relevant og vedkommende informationsformidling ved flytninger internt i kommunerne, så kan det på sigt overvejes, hvorvidt der er behov for nærmere at regulere forholdet.

Når underretninger modtages i kommunerne er det væsentligt, at kommunerne uden ugrundet ophold får fulgt op på underretningerne og at der bliver handlet aktivt og effektivt.

Skal vi ikke tabe børnene og miste tilliden til myndighederne og systemet, så er det helt afgørende, at der aktivt og effektivt bliver fulgt op på de underretninger, der modtages i kommunerne.

5.7.1 Særligt om tavshedspligt og videregivelsen af fortrolige oplysninger

Udvalget har været i god dialog med Medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen omkring tavshedspligten og det at videregive fortrolige oplysninger. Der henvises til **Bilag B** og **Bilag C** i nærværende betænkning.

Udvalget vil have vished om, at bestemmelserne i Sagsbehandlingsloven om tavshedspligt ikke går imod reglerne om underretningspligt.

Udvalget kan konstatere, at reglerne kan fungere parallelt, og at den skærpede underretningspligt går forud for tavshedspligten.

Konklusionen i Bilag B og i Bilag C er ganske klar:

I det forebyggende arbejde og i den konkret tidlige indsats overfor et barn er der allerede hjemmel til at udveksle oplysninger.

Eftersom det må formodes at mange sagsbehandlere forsat er ofre for retsvidenhed omkring tavshedspligt, fortrolige oplysninger og udveksling af disse, så er udvalget åben for, at der kan

fremsættes præciserende ændringsforslag om forholdet, såfremt det kan lette arbejdet for de kommunale sagsbehandlere, der måske kan have svært ved at forstå deres manøvrerum. Alt andet lige, så finder udvalget det forsat påkrævet med information omkring temaet, da det i praksis kan volde problemer i det daglige samarbejde myndighedspersoner imellem.

5.8. Kommunernes handlepligt ved underretninger

Udvalget har gennemført en nærmere drøftelse af forslaget § 19, stk. 1, hvor det anføres, at kommunalbestyrelsen senest inden 5 arbejdsdage skal træffe beslutning om, hvorvidt der er grundlag for at iværksætte en socialfaglig undersøgelse på baggrund af en modtaget underretning. Udvalget er bekendt med, at nogle kommuner allerede i dag senest inden 24 timer træffer beslutning om, hvorvidt der er grundlag om at følge op. Politisk er det holdningen i udvalget, at alle kommuner senest inden 24 timer skal sikre, at forhold omkring en underretning undersøges nærmere.

Som følge heraf henstiller udvalget til, at Naalakkersuisut fremsender ændringsforslag til forslaget § 19, stk. 1, således at kommunalbestyrelsen senest inden 24 timer skal træffe beslutning om, hvorvidt der er grundlag for at iværksætte en socialfaglig undersøgelse på baggrund af en modtaget underretning.

Udvalget finder tilsvarende, at Naalakkersuisut skal overveje, at § 19, stk. 3 ligeledes konsekvensændres, således at de 3 arbejdsdage ændres til 24 timer. Der skal naturligvis altid handles straks ved mistanke om vanrøgt, vold eller seksuelle overgreb, men det ville give en bedre balance i reglerne, såfremt de 3 dage blev ændret til inden 24 timer. Dette henseende til den alvor en sådan underretning skal behandles med.

Udvalget har forhåbning til, at forslaget § 19 vil bevirke, at kommunerne efterlever deres handlepligt, når der modtages underretninger. Kommunerne må nødvendigvis have udarbejdet et beredskab omkring modtagne underretninger og klare retningslinjer og instrukser om, hvordan der skal følges op på modtagne underretninger, således at dette sker i overensstemmelse med gældende regler.

Udvalget skal anmode om, at Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen er særlig opmærksom omkring, hvorvidt kommunerne efterlever deres handlepligt i forhold til modtaget underretninger.

Afsluttede omkring underretnings- og handlepligten skal udvalget fremhæve, at de politiske målsætninger og visioner på området for børn og unge alene kan blive til virkelighed, såfremt borgerne og kommunerne bliver aktive medspillere.

5.9. Rådgivning

Forslagets bestemmelse i § 20 omkring rådgivning til barnet og familien om opvækst,

skolegang, uddannelse, trivsel, med mere, anser udvalget meget vigtigt i den løbende dialog mellem de kommunale myndigheder og de enkelte familier og borgere i kommunerne med behov. Benyttes denne rådgivningsmulighed med kløgt og omtanke i kommunerne, så hersker der i udvalget ikke tvivl om, at denne type støtte- og rådgivningsdialog vil have en stor forebyggende effekt for at sikre en god og tryk opvækst for mange børn. Omsorgssvigt og mistrivsel vil i mange tilfælde kunne afværges eller holdes på et minimalt niveau ved samtale og rådgivning, hvorved senfølgerne af omsorgssvigt begrænses.

5.10. Støtteforanstaltninger

Støtteforanstaltningerne i forslaget §§ 21- 22 udgør kommunernes pallet af tilbud til børn og familier med særlige behov. Udvalget bemærker, at de kommunale muligheder for at beslutte støtteforanstaltninger er meget vid.

Økonomisk hjælp i særlige situationer efter forslaget § 21, stk. 4, litra 4, må aldrig blive en sovepude for modtagerne eller et aflad for kommunerne. Økonomisk hjælp skal være konkret og velmotiveret for at kunne løse en særlig situation, der kan afværge en uforudset og pludselig opstået social hændelse. Der skal andre tiltag til, dersom en familie måned efter måned eksempelvis på grund af misbrug og misforvaltning af midler, er i risiko for at blive smidt ud af et lejemål.

Den foreslåede mulighed i forslaget § 22, om at kommunerne kan træffe afgørelse om at aktivere en støtte- eller kontaktperson i forhold til konkrete familier, har udvalget positive forventninger til. Støtte- og kontaktpersoner må anses at skulle opretholde en skærpet underretningspligt, hvilket vil betyde at kommunerne modtager besked, hvis forholdene i enkelte familier udvikler sig til det værre. Såfremt udvalgets antagelse omkring den skærpede underretningspligt i denne relation ikke er rigtig, bedes den korrigeret.

5.10.1. Forældreansvar og børneansvar

Forslagets § 23 giver kommunerne en oplagt mulighed for opsøgende og aktivt at være i dialog med forældremyndighedshaverne, hvis det konstateres, at der kan være fare for, at et barn ikke trives, eller at der er fare eller bekymring for barnets udvikling. Udvalget skal opfordre kommunerne til efter behov at benytte muligheden for at samarbejde med forældrene, således at disse kan aktiveres og forpligtes omkring barnets problemer.

Udvalget ser frem til en nærmere orientering om erfaringerne omkring kommunernes brug af at give pligter til forældrene. En forældrepligt kunne ved pjæk have det indhold, at forældremyndighedsindehaveren skulle pålægges, at aflevere eleven i skolen, og sikre, at barnet var hjemme om aftenen på et bestemt tidspunkt, således at barnet lavede lektier, var udhvilet og skoleparat til næste dags timer i skolen. Udvalget bemærker, at forældreansvar efterspørges fra alle sider i forhold til at sikre trygge og gode rammer i hjemmet. Forslagets § 23 ses i flere tilfælde at kunne imødekomme manglende forældreansvar, og forslaget § 23 ses

at være en gylden mulighed for generelt at reaktivere forældreansvaret, hvor det er gledet af hænde.

Ligeledes har kommunerne efter forslaget § 24 mulighed for at indkalde børn, der er fyldt 12 år til en bekymringssamtale. Igen en mulighed for at kommunerne for at vende en negativ udvikling i en positiv retning.

Vi har desværre haft flere tilfælde af hærværk begået mod skoler, og her ville det være velvalgt, at pålægge barnet til at genoprette skaden med eller uden ledsagelse af forældremyndighedsindehaveren/erne.

Opsøgende og forebyggende samtaler er ressourcekrævede, men de kan utvivlsomt vise sig at være en rigtig og tidlig forebyggende investering i barnets trivsel. Alle erfaringer viser, at de tidlige og opsporende indsatser på sigt lønner sig for alle parter, så det er vigtigt at kommunerne får tilrettelagt og organiseret deres forvaltning, således at de kan være aktive omkring de tidlige forebyggende og opsporende indsatser. Det er også vigtigt at kommunerne hele tiden er i kontakt med Selvstyret omkring personalebehovene i kommunerne, så der vedvarende og konstant holdes fokus på personalesituationen og personalebehovene.

5.11. Særlige støtteforanstaltninger. Forslagets kapitel 8

Udvalget forstår forslaget § 25 som en kommunal pligt til at yde tidlig støtte til børn, der har særlige behov på grund af de sociale forhold i hjemmet og i barnets netværk.

Udvalget anser også denne bestemmelse som meget afgørende i den forebyggende tidlige indsats i kommunerne. Bestemmelsen fordrer en aktiv og opsøgende kommune, der reagerer og undersøger alle underretninger, og ikke holder tilbage med en påkrævet indsats.

Forslagets § 25 konkretiserer en lang række af mulige kommunale støtteforanstaltninger. Bestemmelsen giver et passende spillerum for de enkelte kommuner til at tilpasse og sammensætte støtteforanstaltningerne. Udvalget fremhæver, at støtteforanstaltningerne også retter sig mod barnets familie, der efter behov bør tilbydes familiebehandling, misbrugsbehandling eller andre behandlingstilbud rettet mod de konkrete problemstillinger i hjemmet og familien. Dette kunne endvidere være tilbud om at undgå vold, og at håndtere kriser og konflikter. Støtteforanstaltninger kunne også være tilbud om konsultationer og forløb hos en psykolog eller et terapiforløb. Bestemmelsen er ikke en udtømmende liste over mulige støtteforanstaltninger, og de enkelte kommuner gives mulighed for yderligere støtteforanstaltninger end nævnt i bestemmelsen.

Udvalget støtter til fulde forslaget § 25, hvorefter barnets situation og vanskeligheder i videst mulig omfang skal håndteres og løses i samarbejde med familien. Bestemmelsen har klar sammenhæng med forslaget § 3, hvorefter indsatserne skal have en helhedsorienteret

karakter. Det er helt afgørende, at indsatserne skal rette sig mod årsagerne til barnets problemer og ikke mod barnet alene. Et barn, der mistrives og omsorgssvigtes på grund af alkoholisme, ludomani eller misbrug af hash i familien skal naturligvis hjælpes, men det er helt afgørende, at denne hjælp endvidere også rettes mod problemerne hos forældrene og deres manglende forældre- og omsorgsevne.

Kommunalbestyrelsen skal vælge en støtteforanstaltning, som må forventes at kunne imødekomme barnets behov på tilstrækkelig vis, og som må anses som værende mest formålstjenlig for barnets eller det bedste for barnet eller den unges tarv. Kommunen skal altid vælge den foranstaltning, der er nødvendig og tilstrækkelig for at sikre, at barnet eller den unge får den hjælp, der reelt er behov for. Kommunen skal således ikke etablere den mindst indgribende foranstaltning, hvis barnet har behov for et mere omfattende tiltag, da det ikke er hensigtsmæssigt at etablere en foranstaltning, som på lang sigt ikke afhjælper barnet eller den unges problem. Det betyder, at der f.eks. kan iværksættes en anbringelse, hvis dette vurderes bedst at kunne løse barnets problem. Det forvaltningsretlige princip, om at foranstaltningen skal være proportionel med formålet, vil forsat være gældende.

Udvalget fremhæver, at dette samlet set betyder, at en afgørelse om iværksættelse af en foranstaltning ikke bør være så lidt indgribende, at den ikke er tilstrækkelig til at opnå målet, eller at den senere viser sig ikke at have effekt. Samtidig bør det altid sikres, at støtteforanstaltningen ikke er så indgribende, at den har større bivirkninger end fordele for barnet eller den unge. Der er således tale om, at sagsbehandleren i de enkelte tilfælde nøje må overveje balancen imellem disse forvaltningsretlige og faglige hensyn.

5. 11.1. Om støtteforanstaltninger til vordende forældre

Der pågår allerede indsatser med henblik på at give støtte til vordende forældre, som har misbrugsproblemer. Udvalget finder det væsentligt, at det i forslagets § 26 præciseres, at kommunerne skal *tilbyde støtte til vordende forældre, hvis deres levevis kan bringe det ufødte barns trivsel, helbred eller udvikling i fare.*

En sådan bestemmelse kræver et nært samarbejde mellem de sociale myndigheder og sundhedsvæsenet. Særligt personalet i sundhedsvæsenet har mulighed for at opdage misbrugsproblemer hos vordende forældre, og skal underrette kommunerne om dette som følge af deres skærpede underretningspligt. Det skal i sammenhængen ikke glemmes, at enhver borger har underretningspligt, så i princippet kan det ikke ske, at vordende forældre har misbrugsproblemer uden at der indgives underretning herom. Historien viser desværre, at borgerne i landet har forsømt at løfte deres underretningspligt og vendt det blinde øje til problemerne, hvorefter problemerne har bredt sig generation efter generation. Der skal arbejdes med oplysning og information for et holdningsskift i befolkningen for at få ændret tingenes tilstand. Et ny og klar bestemmelse som forslagets § 26 gør det imidlertid ikke alene.

5.12. Skærpede støtteforanstaltninger – Anbringelse udenfor hjemmet

De forældre og pårørende, som er årsagen til, at konkrete børn og unge skal anbringes udenfor hjemmet, sidder i sagens natur efter anbringelsen tilbage med enorme problemer. Problemer, der næppe var nye, men problemer af en sådan karakter, at omsorgsevnen på anbringelsestidspunktet ikke var tilstrækkelig. De konkrete årsager til anbringelserne er meget forskellige, men vi ved, at misbrugsproblemer, hvad enten, der er tale om spil, alkohol eller hash, og dermed tab af forældre- og omsorgsevne, er blandt de dominerende årsager. Udvalget afgav blandt andet under FM 2014 betænkning til forslaget FM 2014/66, hvor forslagsstiller ønskede, at der skal udarbejdes en målrettet indsatsplan for forældre med anbragte børn. Udvalgets stillede til dette forslag et ændringsforslag, hvor det blandt andet skulle sikres, at der i sammenhæng med de anbragtes opdaterede handleplaner skulle gives konkrete tilbud til de anbragtes forældre om fornødne indsatser, der kan understøtte og styrke de pågældende forældres forældre- og omsorgsevne, således at de anbragte børn om muligt får mulighed for at vende tilbage til forældrene.

Igen finder udvalget anledning til at fremhæve vigtigheden af, at der skal gives tilbud og gøres en indsats for den samlede familie. Er en anbringelse uundgåelig, så skal de fremadrettede indsatser rette sig mod både barnet og forældrene, så der gives mulighed for at begrænse anbringelsen og at genoprette harmonien i familien, så forening er mulig.

Udvalget bemærker, at de socialfaglige undersøgelser skal udgøre fundamentet for den videre vurdering af, hvorvidt det kan komme på tale, at anbringe barnet udenfor hjemmet. Det er derfor meget afgørende, at kommunerne får udarbejdet socialfaglige undersøgelser i påkrævet omfang.

Udvalget skal fremhæve, at der for alle anbragte skal udarbejdes en handleplan. Dette hvad enten anbringelse sker hos en plejefamilie, en offentlig, såvel som en privat døgninstitution.

Udvalget bemærker, at der er en række betingelser i forslagets § 27, der skal opfyldes førend, der kan ske anbringelse uden for hjemmet.

Der kan ifølge forslaget gennemføres akutanbringelser inden en socialfaglig undersøgelse er afsluttet, såfremt der er mistanke om vold, vanrøgt eller seksuel misbrug af barnet. Alene en mistanke om disse forhold kan udløse en tvangsanbringelse. Da både en frivillig anbringelse og en tvangsanbringelse er et alvorligt skridt, skal sådanne sager, ifølge udvalget, prioriteres med den fornødne hastighed og med de fornødne ressourcer. Det skal hurtigt afklares, hvorvidt en mistanke er helt ubegrundet og beror på misforståelser, eller om mistanken kan opretholdes i de konkrete tilfælde. Sådanne akutte sager kræver ressourcer og tæt dialog.

Alle børn skal have mulighed for nære og omsorgsfulde relationer. I de tilfælde, hvor forældrene ikke kan tilbyde dette, må der gives barnet en støtte, som sikrer, at barnet på anden

vis vokser op i et trygt omsorgsmiljø, og her kan en anbringelse udenfor hjemmet komme på tale.

Udvalget har hæftet sig ved forslagets § 29, hvor kommunerne som udgangspunkt har en 24 timers frist til at give meddelelse om en afgørelse om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke.

Udvalget har endvidere noteret sig forslagets § 29, stk. 2, hvorefter kommunerne senest inden 8 dage skal give meddelelse til Naalakkersuisut om en anbringelse udenfor hjemmet. Dette uanset om anbringelsen er sket med eller uden samtykke.

Naalakkersuisut vil herefter løbende være i besiddelse af pålidelige oplysninger om antallet af anbringelser uden for hjemmet.

5.13. Om anbringelsessteder. Forslagets kapitel 10

Valg af anbringelsessted skal vurderes nøje, og det skal ske ud fra en vurdering af barnets behov, og anbefalingerne i en socialfaglig undersøgelse. Ved kommunalbestyrelsens valg af anbringelsessted skal der sikres sammenhæng i barnets anbringelsesforløb, som det anføres i forslagets § 30, stk. 1.

Ved valg af anbringelsessted skal der altid tages højde for, at barnet eller den unge samtidig får den specialiserede behandling, der kan være behov for.

Det skal så vidt muligt sikres, at barnet eller den unge indgår i en anbringelsesammenhæng, hvor der kan skabes stabil og god voksenkontakt, således at antallet af afbrudte anbringelsesforløb begrænses videst mulig.

Serieanbringelser er ikke til barnets bedste, og skaber ikke den fornødne tryghed for barnet og den unge, derfor skal valg af anbringelsessted analyseres og vurderes nøje. Det er i den forbindelse centralt, at de familiemæssige relationer understøttes under hensyn til, hvad der er barnets bedste, og at barnet eller den unge så vidt muligt bevarer et stabilt netværk i et eventuelt anbringelsesforløb.

Kommunen skal ved valg af anbringelsessted altid vælge det anbringelsessted, som bedst kan imødekomme barnets eller den unges behov. I den forbindelse skal kommunen vurdere anbringelsesstedets eller anbringelsesstedernes mulighed for at tilbyde nære og stabile omsorgsrelationer. Børn og unge kan anbringes i en plejefamilie, hvis det konkret er hensigtsmæssigt af hensyn til barnets eller den unges bedste.

Udvalget ser gerne, at der i videst mulig omfang søges anbringelse i barnets eller den unges familie eller netværk, såfremt det socialfagligt er forsvarligt.

Udvalget må dog understrege, at ikke alle børn og unges behov vil kunne varetages bedst i en plejefamilie. Nogle grupper af børn og unge vil have et behandlingsbehov, der tilsiger, at de anbringes i en plejefamilie og om muligt modtager den nødvendige støtte og behandling sideløbende hermed efter de støttemuligheder og støtteforanstaltninger, som kan tilbydes efter forslaget Kapitel 8. Anbringelse i en plejefamilie i sådanne tilfælde skal derfor ses som et supplement til en professionel indsats. F.eks. kan et barn eller en ung være anbragt i en plejefamilie sideløbende med, at der modtages behandling på en specialiseret institution. I andre tilfælde vil barnet derimod have et støttebehov, der tilsiger, at der i stedet må ske anbringelse på en særlig eller specialiseret døgninstitution.

Forslaget ændrer ikke ved, at kommunalbestyrelsen ved valg af konkret anbringelsessted altid skal vælge det anbringelsessted eller den kombination, som bedst kan imødekomme barnets eller den unges behov og være det bedste for barnet. Økonomiske motiver i kommunernes valg af anbringelsessted er usaglige hensyn. Kommunerne må således ikke vælge en ikke-behovsstemt løsning, fordi den er billigere end den behovsbestemte rette løsning, der måske er dyrere.

5.13.1. Særligt om skolegang for børn og unge anbragt uden for hjemmet

Udvalget har under besøg på diverse døgninstitutioner tilbagevendende erfaret, at de anbragte børn og unge har haft uensartede skoleforløb. Nogle anbragte udenfor hjemmet følger et skoleforløb, mens andre anbragte, alene i minimalt og måske i utilstrækkeligt omfang, er skolesøgende. Det vækker stærk bekymring i udvalget, såfremt børn og unge anbragt udenfor hjemmet ikke i fornødent omfang sikres skolegang. Dette vel at mærke et skoleforløb, der er tilrettelagt i forhold til deres særlige behov og deres særlige situation.

Udvalget må spørge Naalakkersuisut åbent. Hvordan vil Naalakkersuisut sikre, at der i forbindelse med anbringelser udenfor hjemmet og ved valg af anbringelsessted udenfor hjembyen tages stilling til den anbragtes skolegang, og at der i alle tilfælde sikres information om anbringelsessituationen, og at der særligt på vegne af den tidligere skole informeres til den nye skole om den særlige situation for den nye elev, herunder sikres en beskrivelse af eventuelt særlige behov for den nye elev? Var det en mulighed, at forhold om den anbragtes skoleforhold og skolegang blev medtaget eller præciseret i handleplanen, jf. forslaget § 46, stk. 4 eller i de nærmere regler som følger af bemyndigelsesbestemmelsen i forslaget § 46, stk. 8?

Mange lærere i den grønlandske folkeskole kan nikke genkendende til den situation, at modtage en ny elev. Eleven kan være flyttet med forældrene internt i Grønland og må af denne årsag skifte skole, men skoleflytningen kan også hænge sammen med en anbringelse udenfor hjemmet. Desværre oplever lærerne, at den nye elev og dennes faglige niveau eller sociale omstændigheder er absolut ubeskrevet, hvad enten den pågældende elev er anbragt

udenfor hjemmet eller ej. På grund af den manglende information om eleverne, kan der gå halve til hele år førend lærerne kan få tilrettelagt et særligt undervisningsforløb tilpasset eleven. Dette er dybt uhensigtsmæssigt og til skade for eleven, der derved mister momentum og tilpasset undervisning. Et ikke atypisk tilfælde er den elev, der fra et yderområde, tilflytter en større by, og som grundet manglende faglige kompetencer fra hjemstedet, ikke er udviklet alders- og klassesvarende, og som af denne årsag har behov for et særligt tilrettelagt undervisningsforløb.

Udvalget skal henstille til Naalakkersuisut, at sikre, at der særligt omkring anbragte børn og unge er fokus på deres skolegang, og at der generelt sker en styrkelse af informationsoverdragelsen og omsorgen ved interne skoleskift i den grønlandske folkeskole.

5.13.2. Besøgsrejser

Udvalget har med tilfredshed noteret sig, at forslaget præciserer, at den anbragte udenfor hjemstedet har ret til 2 årlige besøgsrejser til hjemmet. Bestemmelsen har til formål at bevare kontakten mellem den anbragte og hjemmet. Udvalget bemærker videre, at der alternativt kan ydes besøgsrejse til en af forældremyndighedsindehaverne, så denne kan besøge den anbragte.

Udvalget skal fremhæve, at kontakten med pårørende under anbringelse skal tage udgangspunkt i barnets bedste og ikke i det bedste for de pårørende.

5. 14. Om døgninstitutioner

Udvalget tager umiddelbart forslagens bestemmelser i §§ 33-36 til efterretning. Udvalget agter løbende at være i dialog med Naalakkersuisut om kapaciteten på landets døgninstitutioner for børn og unge, herunder spørgsmålet om, hvorvidt døgninstitutionernes ydelser svarer til behovene. Derudover har udvalget en løbende interesse omkring personalesammensætningen og personalenormeringerne på døgninstitutionerne, og ikke mindst de fysiske rammer på døgninstitutionerne og de løbende modernisering af disse. Udvalget ønsker snarligt en selvstændig orientering om den sektorplan, som skal forefindes omkring både døgninstitutioner for børn og unge samt for handicappede. Udvalget har bemærket, at det i skrivelse af 3. november 2016 om socialområdets organisering og understøttelse af kommunal sagsbehandling på familieområdet til medlemmer af Inatsisartut blev oplyst, at der vil blive igangsat en sektoranalyse vedrørende en behovsanalyse på døgninstitutionsområdet samt en budgetanalyse af samme. Udvalget skal efterspørge en status på dette arbejde.

5.15. Om plejefamilier

Forslagets § 37, stk. 1, omhandler kommunalt arrangeret plejefamilie, som kan være en almindelig plejefamilie og en professionel plejefamilie. For begge plejefamilier skal en skriftlig plejefamilietilladelse være til stede.

Kommunalbestyrelserne giver plejefamilietilladelser, og kan også tilbagekalde dem, dersom

betingelserne ikke længere er til stede.

Der skal endvidere foreligge en plejetilladelse for hvert enkelt barn.

Udvalget bemærker, at der i forslaget § 38 ikke defineres minimumskrav eller minimumsstandarder til kommunerne i relation til, hvorledes det skal sikres, at *plejefamilierne er sat grundigt ind i plejeopgaven*.

Udvalget skal til 2. behandlingen af forslaget anmode Naalakkersuisut om at redegøre for, hvorfor der ikke i lovforslaget er indsat minimumskrav eller minimumsstandarder i forhold til de kommunale forpligtigelser med henblik på at sikre, at plejefamilierne bliver sat grundigt ind i plejeopgaverne.

Det kunne eksempelvis være præciseret, at plejefamilierne havde krav på mindst 3-4 ugers kursus, herunder efterfølgende mulighed for specialkurser.

Udvalget bemærker, at der tilbagevendende har været rejst politiske krav om, at plejefamilierne skulle styrkes til at mestre og håndtere plejeopgaven, som anses at være en meget betroet samfundsopgave. Der har endvidere været fremført krav om, at plejefamilierne havde krav på aflastning og supervision. Meget saglige og forståelige krav, ifølge Familie- og Sundhedsudvalget.

Udvalget så endvidere gerne, at der i forslaget havde været foreslået nærmere regulering om netværksanbringelser.

Udvalget skal i sammenhængen nævne, at udvalget under FM 2017 afgiver betænkning til forslaget FM 2017/104 om vilkår for plejefamilier. Udvalget ser frem til en samlet plejefamiliestrategi, og vil i betænkning til forslaget fremkomme med henstillinger omkring de politiske ønsker til en kommende forhøjelse af plejevederlaget, herunder af satserne for kost-, tøj-, og lommepege.

5.16. Efterværn

Forslagets bestemmelse i § 42 er i virkeligheden en noget forsinket implementering af princippet i beslutningsforslaget FM 2010/41, hvor det blev besluttet:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag til ændring af gældende landstingsforordning om hjælp til børn og unge, således at unge i aldersgruppen 18 til 21 år, der har været anbragt udenfor hjemmet, sikres lovfæstede tilbud om efterværn.

Historisk findes der flere forslag om efterværn, så nærværende regulering er særdeles

vedkommende og ønsket.

At forslaget § 42 er forpligtende for kommunerne i forhold til unge på op til 23 år er for udvalget glædeligt. Den særlige målgruppe, som bestemmelsen retter sig imod, kan have behov for særlig støtte i form af efterværn, for sikkert at komme godt videre med tilværelsen som voksen. Selv senere i livet kan tilligere anbragte have behov for særlig støtte og opmærksomhed, så udvalget skal opfordre til, at Naalackersuisut sikrer en sammenhæng i reglerne på det sociale område, således der vedvarende er opmærksomhed og støtte mod behovene hos denne særlige gruppe. Der er viden om, at traumer i barn- og ungdom kan give en livsvarig skrøbelighed, som udvalget politisk vil have fuld opmærksomhed imod, også efter det 23. år.

Udvalget er enig med det anførte i bemærkningerne om, at efterværn kan have forebyggende elementer og virkninger, så kommunerne opfordres til at være opmærksom på de forpligtende forhold om efterværn i forslaget § 42.

5.17. Forslagets kapitel 12 om sagsbehandlingsregler

Forslagets kapitel 12 bliver meget centralt for de kommunale forvaltninger i sagsbehandlingen omkring børn.

5.17.1. Børnesamtaler

Forslagets § 43 omhandler børnesamtaler. Børnesamtalen skal give barnet mulighed for at komme til orde og fremføre sine synspunkter. De ledsagende bemærkninger til § 43 anses meget uddybende og nyttige, foruden at det tydeliggøres, at samtalen tager udgangspunkt i det enkelte barn og dets forudsætninger. Det gælder om at skabe en god, tryk og tillidsfuld samtale med barnet.

5.17.2. Børnebisidder

Udvalget bemærker, at der altid skal tilknyttes en børnebisidder til børn, der er anbragt udenfor hjemmet uden samtykke fra forældremyndighedshaveren.

Udvalget skal i øvrigt opfordre til, at kommunerne i videst mulig omfang, og dermed også udover de situationer, hvor en børnebisidder er obligatorisk, tilknytter en børnebisidder.

Udvalget opfordrer til, at Naalackersuisut sikrer, at der efter behov tilbydes børnebisidderkurser.

5.17.3. Socialfaglige undersøgelser

De kommunale forvaltninger skal kunne håndtere og mestre, at udarbejde socialfaglige undersøgelser allerede fra lovens ikrafttræden. Obligatoriske socialfaglige undersøgelser i medfør af forslaget § 45, og de opfølgende handleplaner i medfør af forslaget § 46, samt de

efterfølgende behandlingsplaner og statusrapporter vil igen og igen, kvalitativt og kvantitativt afspejle, hvorvidt de kommunale forvaltninger kan håndtere at administrere gældende regler om støtte til børn.

Udvalget ser meget positivt på forslaget omkring de socialfaglige undersøgelser, og på grobunden for et intensiveret samarbejde mellem Naalakkersuisut og kommunerne omkring udarbejdelse af disse.

Udvalget noterer med tilfredshed, at en socialfaglig undersøgelse skal tage udgangspunkt i et samarbejde med barnets forældre eller andre omsorgsgivere for barnet. Inddragelse og dialog er den bedste start på et samarbejde.

Foruden at rette sig direkte mod barnet, skal en socialfaglig undersøgelse blandt andet også rette sig mod forholdene i hjemmet, og dette er påkrævet og i overensstemmelse med en helhedsorienteret tankegang og tilgang til problemstillingerne.

Udvalget påser, at Naalakkersuisut, særligt via Socialstyrelsen, skal påtage sig et aktivt ansvar med henblik på at rådgive og hjælpe kommunerne med at gennemføre og effektuere de socialfaglige undersøgelser, foruden at der skal afsættes de fornødne midler og ressourcer forbundet hermed. Udvalget skal med andre ord advare mod, at vi endnu engang skal opleve, at kommunerne ikke kan løfte deres del af ansvaret, og at Selvstyret ikke reagerer prompte og opfølgende i forhold til dette. Kommunerne skal opfordres til straks at informere Naalakkersuisut via Socialstyrelsen på tryk og i tale, såfremt ressourcerne er utilstrækkelige i forhold til opgaverne, og ansvaret i nærværende lovgivning. Omvendt skal Selvstyret straks og uden ugrundet ophold sikre, at kommunerne har en reel mulighed for at efterleve gældende lovgivning.

Udvalget må kræve, at der i forbindelse med udarbejdelse af en Vejledning for de kommunale forvaltninger findes skabeloner, som kan benyttes af sagsbehandlere og andre aktører, der er forpligtet til at udarbejde de nævnte undersøgelser, planer og afrapporteringer.

En central samarbejdspart for kommunerne på området bliver som nævnt Socialstyrelsen i Naalakkersuisut, jf. forslagets Kapitel 4.

Det er helt vitalt, at der etableres og løbende eksisterer et tæt, tillidsfuldt og opbyggeligt samarbejde mellem Naalakkersuisut/Socialstyrelsen og kommunerne omkring børn- og ungeområdet. Den tætte dialog skal munde ud i, at der til fordel for landets børn og unge sker et ansvarsfuldt samarbejde.

5.17.4. Særligt om handleplaner

I både 2013 og 2014 fokuserede udvalget særlig meget på problemet omkring de manglende handleplaner for anbragte børn og unge. At der ikke har været udarbejdet handleplaner for børn og unge anbragt udenfor hjemmet har været direkte lovstridigt, og det vil det forsat være, hvis det ikke sker. Udvalget skal særligt omkring handleplaner henvise til det politisk udtalte og besluttede i beslutningsforslaget FM 2014/66.

Det anføres direkte i forslagens § 46, at der foruden handleplaner efter forslagens § 45, skal udarbejdes handleplaner for alle børn og unge anbragt udenfor hjemmet, jf. forslagens §§ 27 og 28.

Den hidtidige politiske nul-tolerance mod lovstridigheder og fastholden fra udvalgets side af, at der skal udarbejdes lovpligtige handleplaner har givet erkendelse af problemet i både Naalakkersuisut og i kommunerne. Udvalget må nødvendigvis have tillid til, at problemet nu bliver løst i tæt samspil mellem Naalakkersuisut og kommunerne.

Udvalget har i jævnlig dialog, med både Naalakkersuisoq for Familieområdet, KANUKOKA og enkelte kommuner, om problemet med de manglende handleplaner ladet vide, at der i udvalget er fuld opbakning til løsninger på problemer på børn og ungeområdet.

At problemet nu er erkendt, og nu italesat må nødvendigvis føre til handling. Inatsisartut og ikke mindst udvalget vil med interesse følge løsningsforslag og indsatser, der får elimineret problemet. Budskabet skal være, at vi skal og vil stå sammen for at løse problemerne omkring udsatte børn og unge, da trivsel for disse og for borgerne i øvrigt er en forudsætning for at kunne fastholde øvrige politiske målsætninger, indenfor eksempelvis uddannelse, beskæftigelse og økonomi. Magter eller ønsker befolkningen ikke at være en aktiv medspiller bag de politiske målsætninger, så nås målsætningerne ikke. Så enkelt kan det udtrykkes.

Det er bydende nødvendigt, at Selvstyret påtager sig medansvar overfor kommunerne, således at disse i det hele kan løfte deres ansvar på det sociale område. Løfter de ansvarlige ikke deres ansvar på børn- og ungeområdet, så er der én sikker tabende part, og det er de selvsamme børn og unge, som svigtes.

Udvalget tilslutter sig forslaget omkring handleplaner og skal samtidig henvise til forslagens § 47, hvorefter handleplanerne skal revideres mindst 1. gang årligt, og i alle de tilfælde, hvor der *indtræffer ændringer i barnets forhold, der er relevante for handleplanen*, jf. forslagens § 47, stk. 2.

Det er vigtigt, at en handleplan til enhver tid er relevant og sikrer, at indsatserne har barnet i centrum og er til barnets bedste.

Udvalget foreslår, at der for de underliggende døgninstitutioner under Selvstyret udarbejdes en instruks, der sikrer, at Naalakkersuisut orienteres og aktiveres, hvis en kommune påtænker at anbringe et barn uden lovpligtig handleplan. Ligeledes skal det være en forudsætning for private døgninstitutioner, at de ikke kan optage børn og unge på institutionen, medmindre der eksisterer en handleplan for de optagne børn. Det skal ligeledes overfor de private døgninstitutioner indskræpes, at handleplanerne løbende skal opdateres. I lighed med Selvstyrets døgninstitutioner, kommunale døgninstitutioner skal også de private døgninstitutioner være bekendt med og efterleve de gældende regler om børn og unge.

5.17.5. Behandlingsplaner

Behandlingsplanerne retter sig mod anbragte på døgninstitutionerne for børn og unge. Det er døgninstitutionerne, der har ansvaret for, at udarbejde behandlingsplaner.

Behandlingsplanerne tager udgangspunkt i handleplanerne udarbejdet af kommunerne. Det samlede overblik over behandlingsplanerne, og det samlede behandlingsbehov vil blive et værdifuldt pejlemærke for Naalakkersuisut til at kunne vurdere behovet for døgninstitutioner, og det ydelseskatalog disse skal kunne præstere for at matche behovene. Udvalget skal opfordre til, at behandlingsplanerne på sigt årligt samlet analyseres, og at resultaterne optages i årsrapporten for døgninstitutionerne, jf. forslagens § 33, stk. 4.

Både forslagens bestemmelser om behandlingsplaner og statusrapporter efter forslagens § 49 pålægger forøgede administrative byrder til døgninstitutionerne, men det er en byrde til barnets bedste, foruden at det giver status og refleksion omkring og for anbragte. Udvalget støtter derfor de nye tiltag i forslagens §§ 48-49.

5.18. Finansiering

Udvalget tager finansieringsprincipperne i forslagens §§ 54-55 til efterretning. Det er imidlertid helt afgørende, at kommunerne får tilført de påkrævede ressourcer for at kunne påtage sig ansvaret i forhold til Inatsisartutloven om støtte til børn: Dette således at kommunerne økonomisk kan løfte ansvaret forbundet med at kunne yde støtte til børn, herunder efterværn på et niveau, hvad der er bedst for barnet.

5.19. Sanktionsbestemmelser

Udvalget er ikke bekendt med, at det kommunalpolitisk hidtil har haft konsekvenser, at de gældende regler om hjælp til børn og unge i flere tilfælde har været misforvaltet, så praksis i relation til forslagens § 59, som åbner op for, at Naalakkersuisut kan pålægge kommunalbestyrelsen tvangsbøder, herunder dagsbøder ved grov eller gentagen forsømmelse eller skødesløshed i forhold til overholdelse af nærværende forslag, bliver interessant at følge.

5.20. Ikrafttræden

Udvalget støtter, at forslaget træder i kraft den 1. juli 2017.

6. Forslagets økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser ved forslaget realiseret er beskrevet under forslaget almindelige bemærkninger under afsnit 3, der omhandler de økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

Det er her anført, at *forlaget er i hovedsagen en præcisering og på enkelte områder en skærpelse af de forpligtelser, der gælder for kommunerne på børne- og ungeområdet. Naalakkersuisut har via gennemførte sektortilsyn i 2014-2016 kunnet konstatere, at der eksisterer et ikke ubetydeligt efterslæb i forhold til at efterleve den gældende lovgivnings intentioner og krav til kommunerne, hvilket tilsiger, at der er behov for såvel en præcisering af kommunens forpligtelser som et styrket fokus på kommunernes efterlevelse af gældende lovgivning.*

Sammentælles de økonomiske konsekvenser, som opremses herunder i bemærkningerne til lovforslaget, fås følgende:

Titel	2017¹	2018	2019	2020
Nationalt indberetningssystem	1,2	1,2	1,2	1,2
Skærpelse af kommunal handlepligt	2	4	4	4
Børnebisidder	0,1	0,2	0,2	0,2
Øget brug af efterværn	3,4	6,7	6,7	6,7
Tilbud til vordende forældre	3,3	6,5	6,5	6,5
Flere besøgsrejser	3	6	6	6
Samtaler med barnet	0,2	0,4	0,4	0,4
Støtte og kontaktperson	0,1	0,2	0,2	0,2
Administrative merudgifter til implementering	1	2	1	
I alt	14,3	27,2	26,2	25,2

De enkelte udgiftstyper er nøjere beskrevet under afsnit 3 i de almindelige bemærkninger, og udvalget tager med forbehold det samlede økonomiske estimat og uddybningerne til efterretning.

Om end Udvalget må have tillid til det af Naalakkersuisut fremlagte, må udvalget nødvendigvis være forsigtige og forbeholdene omkring de samlede økonomiske konsekvenser af forslaget, eftersom udgifterne er en blanding af erfaringer og skøn. Som det anføres i de

¹ Bemærk 2017 er halvårseffekt

citerede bemærkninger fra Naalakkersuisut, så eksisterer der et ikke ubetydeligt efterslæb i kommunerne med henblik på at efterleve gældende lovgivning på børn- og ungeområdet.

Kommunerne skal naturligvis kunne dokumentere den hidtidige anvendelse af de midler, der via det kommunale bloktilskud er tilgået børn- og ungeområdet, som følge af kommunernes ansvar og forpligtigelser i forhold til gældende lovgivning på området. Måtte det vise sig, at de hidtidige ressourcer er utilstrækkelige i forhold til at understøtte behovene og forpligtigelserne, så må dette også dokumenteres, således at Selvstyret samlet kan sikre de fornødne til området. Vi ved en del, men vi har også modtaget dokumentation for, at der i kommunerne findes en betydelig mængde ikke behandlede sager om børn og unge. Hvad den nærmere behandling af disse mange udestående sager økonomisk vil betyde, når der skal ydes støtte til barnets bedste, har ingen instanser viden om, hvorved udvalget nødvendigvis må tage forbehold for de samlede konsekvenser af nærværende lovforslag.

Udvalget skal i sammenhængen ikke undlade at nævne KORA-undersøgelsen fra 2016, hvor der peges på et økonomisk gab på et 3 cifret millionbeløb, dersom FN's børnekonvention skulle inkorporeres til fulde i Grønland.

6.1. Redegørelse om sagstal på børne- og ungeområdet

Udvalget er i sammenhængen omkring de kommunale udfordringer med at kunne sikre en forsvarlig og påkrævet administration på børn- og ungeområdet bekendt med redegørelsen fra januar 2017, om sagstal på børne- og ungeområdet.

Det oplyses i redegørelsen, at der på familieområdet er opgjort ca. 4634 socialsager på børn- og ungeområdet. Om end denne opgørelse ikke ses at være entydig, foruden at opgørelsen ses at dække alt fra banale sager til meget alvorlige og komplicerede sager, så er 4634 socialsager på børn- og ungeområdet et meget markant antal set i forhold til befolkningen i Grønland.

Den 1. januar 2017 boede der 55.860 personer i Grønland, hvoraf 13.885 var under 18 år.² Det oplyses i redegørelsen, at der er 55 sagsbehandlere på børne- og ungeområdet med blandet uddannelsesmæssig baggrund, så i gennemsnit sidder disse med ca. 84 sager. Der er dog væsentlige forskelle rundt i kommunerne. I Qeqqata Kommunian er det gennemsnitlige antal 73, mens det i Kommune Kujalleq er omkring 104 sager pr. sagsbehandler. I redegørelsen oplyses endvidere, at enkelte sagsbehandlere konkret kan sidde med mere end 200 sager.

Ifølge redegørelsen anbefaler Grønlands Socialrådgiverforening (NIISIP) et vejledende sagstal på børne- og familieområdet på ca. 35-40 sager med børn/unge med social problemer.

---

² Kilde: Grønlands Statistik

Udvalget har særligt hæftet sig ved, at det i redegørelsen om sagstal på børne- og ungeområdet fremføres, at der mangler 77 sagsbehandlere for at kunne komme ned på 35 sager pr. sagsbehandler. Det anslås videre, at det ville betyde en årlig merudgift på 27-30 mio. kr., såfremt man kunne eller skulle ansætte 77 socialrådgiver yderligere.

Til brug for udvalgets videre vurdering af problemstillingen omkring sagstal har udvalget sendt Medlemmet af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen en række opfølgende spørgsmål. Medlemmet af Naalakkersuisuts besvarelse er vedlagt nærværende betænkning som **Bilag D**.

Udvalget har ligeledes sendt KANUKOKA og Kommuneqarfik Sermersooq nogle spørgsmål om sagstal og de kommunale sagsbehandlere.

Udvalget må fastholde en målsætning om, at vi på sigt skal komme ned på 35 sager pr. sagsbehandler. Dette betyder umiddelbart, at området er underfinansieret med en årlig merudgift på 27-30 mio. kr. svarende til de 77 sagsbehandlere, der aktuelt mangles, førend man kan realisere det ønskede sagstal.

Udvalget støtter, at der snarest mulig igangsættes et eller flere pilotprojekter omkring at opretholde 35 sager pr. sagsbehandler, som foreslået af Naalakkersuisut.

Udvalget ser de meget store udfordringer omkring forslaget FM 2017/131 henseende til rekrutteringsvanskelighederne i kommunerne med at skaffe et tilstrækkelig og kompetent antal sagsbehandlere.

Det skal arbejdes målrettet omkring uddannelse, efteruddannelse og opkvalificering af kommunale sagsbehandlere på børn- og ungeområdet. Udvalget finder, at decentrale uddannelses og efteruddannelsesmuligheder skal anvendes i videst mulig opfang. Udvalget skal endvidere pege på muligheden for, at få det gjort tillokkende for de henved 200 uddannede socialrådgivere og sagsbehandlere, som har valg andre beskæftigelsesveje, at kunne komme tilbage som kommunale sagsbehandlere.

Der kan givet høstes faglige gevinster ved at lade andet administrativt personale aflaste de faguddannede socialrådgivere med nogle af de mange administrative opgaver de i dag også må løse og håndtere som et led i deres virke.

Udvalget henstiller, at man gradvist og maksimalt over en 3 årig periode får prioriteret de pågældende midler, således at man på sigt kommer ned på 35 sager pr. sagsbehandler.

Udvalget henstiller ligeledes, at Naalakkersuisut forsat arbejder systematisk og målrettet på at få uddannet og opkvalificeret sagsbehandlere til socialområdet som helhed, og børn- og ungeområdet i særdeleshed.

7. Afsluttende bemærkninger om lovforslaget

Om end nærværende lovforslag har været meget længe undervejs, så er udvalget tilfreds med, at det er fremsat. Udvalget har noteret sig, at forslaget blev positivt modtaget under 1. behandlingen fra alle partier. Dette tager udvalget som indtægt for, at Inatsisartut står sammen om, at børn- og ungeområdet løftes, og at der vil blive prioriteret de fornødne ressourcer for at få området til at fungere. Til trods for en forsat berettiget bekymring i udvalget omkring de kommunale ressourcer og med en sikker viden om, at det tager tid at få nærværende forslag implementeret, så er udvalget med dette nye forslag klar til at indlede en ny epoke omkring forholdene for vores børn og unge, hvor deres opvækstforhold sættes på dagsordenen.

En ny epoke, hvor omsorgssvigt forebygges og gribes i opløbet med en tydelig og klar indsats fra kommunal side, og hvor Selvstyret hele tiden står klar med råd, dåd, vejledning og støtte til kommunerne, således at ingen børn svigtes og lades i stikken uanset, hvor de vokser op i landet.

Udvalget anser endvidere forslaget som udtryk for politisk beslutsomhed og vilje til at vove springet ud i en fremtid, hvor alle støtter op om, at vi handler for det bedste for børnene og dermed vores fremtid.

8. Udvalgets indstillinger

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Martha Lund Olsen
Formand

Mala Høy Kuko

Jess Svane

Laura Tàunâjik

Debora Kleist

Mimi Karlsen

Kelly Berthelsen